

Brukarombudets arbete år 2025

Jag heter Jeanette Nordin
och arbetar som brukarombud.

Här kan du läsa om viktiga saker
som jag arbetade med år 2025.

Det hände många bra saker i Uppsala 2025.
Andra saker måste vi arbeta mer med
för att det ska bli bättre.

Mitt arbete finns för att du
som har en funktionsnedsättning
ska kunna bestämma över ditt liv
och saker som händer i Uppsala.

Jag ger förslag på
vad Uppsala kommun ska göra
för att personer med funktionsnedsättning
ska få det bättre.

Vi arbetar alltid tillsammans

För att det ska bli bättre
är det viktigt att vi
alltid arbetar tillsammans.

Jag arbetar tillsammans
med funktionsrättsföreningarna.
Vårt samarbete
gör att delaktigheten kan bli större.

I mitt arbete träffar jag
personer som har funktionsnedsättningar
som behöver stöd av kommunen.
Jag träffar också anhöriga.

Jag frågar vad ni
som har en funktionsnedsättning behöver
och jag lyssnar när ni berättar.

Sedan berättar jag det
för kommunens chefer och politiker.
Det är de som bestämmer
om det stöd som ni kan få.

Jag finns till för

- dig som har en funktionsnedsättning
- dina anhöriga, till exempel föräldrar, syskon, partner eller vänner
- alla som arbetar i kommunen.

Till mig kan ni säga vad ni tycker om kommunens stöd och arbete.

Delaktighet är att ni kan vara med och bestämma

Det blir bättre för personer med funktionsnedsättningar när ni får vara med och bestämma.

Det kallas **delaktighet** och kan göra att:

- personer **mår bättre**
- det blir flera bättre lösningar
- de som arbetar på kommunen kan använda pengarna smart
- personer kan **lita på att kommunen gör rätt saker.**

Det här måste bli bättre

Jag börjar med att berätta om saker som inte var bra 2025.

Flera personer med funktionsnedsättningar sa till tidningen UNT att de **inte får det stöd som de behöver** från Uppsala kommun.

En kvinna **förlorade sin personliga assistans** som hon haft i många år. Hon erbjöds hemtjänst i stället för personlig assistans.

En ung man fick **nej till stöd för att studera** på universitetet.

En pojke förlorade sin personliga assistans som han haft i flera år. Hans mamma och pappa måste hjälpa honom i stället.

Det betyder att han inte kan vara med kompisar utan sin mamma och pappa.

Funktionsrättsföreningar och personer som bor i Uppsala sa också att stödet till personer med funktionsnedsättning blivit sämre.

Funktionsrätt Uppsala sa att kommunens sätt att arbeta gör att personer som behöver stöd inte får det.

Därför ska kommunen **förbättra arbetet med LSS** tillsammans med Funktionsrätt Uppsala.

LSS är en lag om stöd och service till vissa funktionshindrade.

Nu bestämmer ofta domstolar att personer inte ska få hjälp och stöd.

Synskadades riksförbund och Funktionsrätt Uppsala tycker att politiker och personer som arbetar på kommunen ska bestämma mer.

Synskadades riksförbund blir oroliga när synskadade personer inte får ledsagning.

Flera kan då bli ensamma.
Flera kan röra sig mindre.
Det kan leda till sämre hälsa.

Allt det här måste bli bättre.

Många bra saker hände 2025

Det hände mycket som var bra under 2025.
Här skriver jag om några bra saker.

Anhörigcentrum gör mer nu

Jag och Funktionsrätt Uppsala
sa vad som var viktigt
om **anhöriga som hjälper en person
med funktionsnedsättning.**

När stödet ändras eller minskar
för personer med funktionsnedsättningar
kan det även påverka föräldrar,
syskon och andra anhöriga som hjälper
en person med funktionsnedsättning.

Politikerna i Uppsala kommun lyssnade.

Och kommunen bestämde
att **stödet ska bli bättre**
till anhöriga.

Den som hjälper en närstående kan
till exempel få stöd från Anhörigcentrum.

Anhöriga som har sina närstående
på ett särskilt boende
ska nu få **mera stöd från Anhörigcentrum.**

Ett särskilt boende kan vara
ett gruppboende eller en servicebas.

Många är nöjda
med Anhörigcentrums stöd.

Men anhöriga behöver fortfarande
mer hjälp för att hitta rätt stöd
till sina närstående
med funktionsnedsättningar.

Mina möten under 2025

Varje år träffar jag

- personer med funktionsnedsättningar
- anhöriga
- de som arbetar på kommunen och politiker
- forskare
- organisationer och myndigheter.

År 2025 besökte jag till exempel:

- alla träffpunkter inom socialpsykiatri i Uppsala
- Teckenspråkets dag på Stadsbiblioteket
- Fritid för alla-dagen på Summer Zone.

Jag är nu också med i ett nätverk med andra som arbetar som jag i Malmö, Göteborg och Stockholm.

Dessutom träffade jag forskare från Estland, Australien och Sverige.

Och jag var med och gjorde en utbildning om mångfald och inkludering.

Personer som arbetar på kommunen fick priser

Omsorgspriset

På Uppsala kommun kan de som arbetar med vård och omsorg få ett pris.

Det heter **Omsorgspriset**.

Agneta Schelen fick Omsorgspriset 2025.

Agneta arbetar med att ha möten för brukare inom daglig verksamhet och LSS-boenden.

Det kallas för Brukarråd.

Hon har **brukarråd** tillsammans med personer med stora behov av stöd. Även personer som inte kan prata är med.

Det går så bra att personer med stora behov av stöd nu **kan vara med och påverka mer**.

Kvalitetspriset

Uppsala kommun har också ett pris som heter **Kvalitetspriset**.

De som gör ett bra arbete på kommunen kan få det.

En grupp med deltagare och personal på daglig verksamhet skapade ett material för att prata om samtycke.

Samtycke betyder att du säger ja till någonting.

Till exempel att personalen på ditt boende får prata med din förälder.

Det fanns inget sådant material i Uppsala eller i landet Sverige innan.

Därför fick de Kvalitetspriset för nyskapande 2025.

Stödmaterialiet sprids nu i Sverige.

Det kan ge ökad delaktighet och trygghet.

Och personalen kan möta personer med en funktionsnedsättning på ett bra sätt.

Socialpsykiatrin provade en modell för delaktighet

Jag har länge sagt att personer
som får stöd inom socialpsykiatrin
ska få vara mer delaktiga.

Jag arbetade mer med det under 2025.

Och de som bestämmer vill
också att fler ska vara delaktiga
inom socialpsykiatrin.

Socialpsykiatrin testade en modell
för mer delaktighet.

Den kallas **delaktighetsmodellen (DMO)**.

DMO är till för att hitta lösningar.
Målet är att personer som bor på ett boende
själva ska komma på lösningar
på hur det kan bli bättre.

Utbildade vägledare kommer
flera gånger till ett boende.

Personer som bor där kallas brukare.
De berättar hur de har det.
Personalen är inte med.

Brukarna säger till vägledarna
vad de vill fråga personalen.

Personalen träffar sedan vägledarna.
De får svara på frågorna
men inte ge lösningar.

Modellen testades på ett
av kommunens psykiatriboenden.
Där blev det mer
som brukarna önskade.

Modellen var **mycket uppskattad** av

- personerna som bor där
- personalen
- chefen.

Modellen ska nu användas på flera ställen
inom socialpsykiatrin.

Vi behöver vara beredda om det blir kris

Det är **oro i världen**.

Därför är det viktigt att vi alla är beredda
om det blir en kris i Uppsala.

Det kan handla om **krig**.

Det är krig både nära oss i Europa
och i andra länder långt borta.

Det kan också handla om **kris**.

När vi pratar om en kris
handlar det ofta om klimatet,
till exempel att det blir varmare.

Vi måste vara beredda och planera
för att **allt ska fungera vid en kris**.

Vi måste ha **el**.

Vi måste ha **vägar** där vi kan ta oss fram
om det blir översvämningar och stormar.

Jag möter personer
med funktionsnedsättningar
som vill vara med
i arbetet med **kris och beredskap**.

Men de är **oroliga**
för att det finns hinder.

De **saknar information**
och pengar som kan behövas
till mat och annat
under en kris eller ett krig.

De frågar om det kommer att finnas el
så att de kan **ladda sina hjälpmedel**.

Kommer det att finnas **mat,**
medicin och skyddsrum?

På Uppsala kommun
finns det personer
som arbetar med kris och beredskap.

Men alla som arbetar på kommunen
planerar också själva inför en kris.

Kommunen behöver bli bättre på att fråga om
personer med funktionsnedsättningar
vill vara med i det arbetet.

Hjälp hemma och på trygghetspunkter

En bra sak som hände 2025 var att en som arbetar med kris och beredskap var med på Uppsala kommuns funktionsrättsråd.

De pratade om att personer med funktionsnedsättningar ska kunna vara med mer i arbetet med kris och beredskap.

Och om att personer med funktionsnedsättningar ska kunna **få hjälp hemma och på tillfälliga trygghetspunkter** om det kommer en kris.

En trygghetspunkt är en samlingsplats som kommunen öppnar vid en stor kris.

På trygghetspunkterna kan personer

- få information
- hämta vatten
- ladda mobiler
- värma mat och få kaffe, te och kakor.

Eleverna på Kajan flyttade

Skolelever kan välja att gå på
en av kommunens skolor
eller på en privat skola.
En privat skola kallas friskola.

Kajan är en friskola.
Grundskolan på **Kajan stängde 2025**.

Kommunen måste då fort
hitta en bra lösning
för 55 elever med till exempel
neuropsykiatriska funktionsnedsättningar
(NPF) som adhd och autism.

Föräldrar och andra vårdnadshavare
var oroliga. Politiker också.
Och eleverna förstås.

Var skulle de gå i skolan?
Skulle de få gå tillsammans?
Eller på olika skolor?

Jag pratade med

- nämndens ordförande
- rektorn på Sverkerskolan
- föräldrar.

Det fanns **bra lösningar**.

Föräldrarna och vårdnadshavarna fick välja det som passade eleverna bäst.

Men många var **fortfarande oroliga**.

De frågade:

- Behöver barnen gå i större klasser när de blir äldre?
- Vad händer med skolskjutsen då?

Därför måste vi **prata mer** om vad som händer när eleverna blir äldre.

Det behövs en **resursskola i Uppsala**.

Det är en skola som bara tar emot elever som behöver särskilt stöd.

Det har flera funktionsrättsföreningar tidigare sagt till politiker och de som arbetar på kommunen.

Mitt arbete med boendestödet

Jag arbetade mycket med att prata om och att skriva om boendestödet år 2025.

Praktiskt, pedagogiskt och socialt stöd

Boendestödet ska vara
praktiskt, pedagogiskt och socialt
utifrån vad personen behöver,
önskar och hur personen mår.

Praktiskt stöd kan vara
att få hjälp att **städa och handla**.

Pedagogiskt och socialt stöd
ska göra att personen
klarar mer själv i sitt liv och blir mer delaktig.

Personer som fyllt arton år
kan få boendestöd i Uppsala kommun
om de har psykisk ohälsa eller sjukdom,
neuropsykiatrisk funktionsnedsättning (NPF)
eller en intellektuell funktionsnedsättning (IF).

Ibland kan också personer som är sexton år
få boendestöd.

Boendestödet ska göra så att personen

- klarar sin vardag
- utvecklas och blir delaktig i sitt liv
och i samhället
- blir trygg och litar på andra personer.

Personer kan få boendestöd
i eller utanför sitt hem.

Personerna som får boendestödet
ska **vara med och bestämma**
om sitt boendestöd.

De flesta kommuner ger boendestöd
till personer med psykisk ohälsa
eller psykisk sjukdom.

Boendestödet kan vara olika
i olika kommuner.

I Uppsala har cirka 770 personer
boendestöd.

Boendestöd kan vara att:

- hålla kontakt med myndigheter
och viktiga personer
- hitta meningsfulla saker att göra
- göra ärenden tillsammans
- städa tillsammans
- planera veckan.

Jag frågade personer om boendestödet

Boendestödet är mycket viktigt
och **uppskattas när det fungerar bra**.
Men det finns saker som **kan bli bättre**.

Därför bjöd jag in personer
som har eller haft boendestöd
för att prata om boendestödet.

Flera personer svarade att
de ville prata med mig om boendestöd.

Jag besökte också

- alla träffpunkter inom socialpsykiatri
- Stålgatans sysselsättning
- föreningen FUB Uppsala-Knivstas
arbetsgrupp Inre ringen.

Jag pratade med 45 personer
om boendestöd.

Jag frågade:

- Vad tycker du fungerar bra med boendestödet?
- Vad tycker du kan bli bättre med boendestödet?

Jag pratade också med

- boendestödjare och chefer på boendestöd
- Anhörigcentrum
- personliga ombud.

Det finns bra boendestödjare som lyssnar och är engagerade

Många som har boendestöd sa att det finns personer som arbetar med boendestöd som är **väldigt bra**.

De kallas boendestödjare och

- kan mycket om personernas diagnoser
- lyssnar bra och kan anpassa sig
- är engagerade
- ger alltid rätt stöd.

De är också förutsägbara.

Det betyder att den som får boendestödet kan **lita på** att de inte gör något oväntat.

Flera säger att **deras liv fungerar** tack vare boendestödet.

Särskilt bra fungerar det när stödet är både socialt och praktiskt.

Det kan göra att personer får

- bättre självkänsla
- mindre ångest
- mindre stress.

Det kan göra så att det blir **bättre i familjen**.

Boendestödet kan också göra så att personerna får behålla sin bostad och

- klarar att sköta sin ekonomi
- klarar vardagen
- kan göra saker utanför hemmet.

Det är viktigt att boendestödjaren förstår funktionsnedsättningen och ger stöd utan att döma och **verkligen lyssnar**.

När samma person kommer under lång tid blir det en **bra relation**.

Personerna måste fungera tillsammans.

Det kallas att personkemin är bra.

Alla är inte nöjda med boendestödet

Det finns personer som inte är nöjda med sitt boendestöd.

De önskar något annat än det stöd de får.

De berättade det för mig, funktionsrättsföreningar, anhöriga, personer som arbetar på kommunen och personliga ombud.

Personliga ombud hjälper personer med en psykisk funktionsnedsättning att leva ett mer självständigt liv.

Nytt sätt att arbeta med genomförandeplanerna gav stress

Det finns något som heter genomförandeplaner.

De är olika för alla personer som får stöd.

Alla som får boendestöd
ska ha en genomförandeplan.

Där står det mer om
hur boendestödet ska gå till
och vad det ska leda till.

De som har boendestöd
måste få vara med mer
och bestämma vad det ska vara för stöd.

Arbetet med att göra boendestödet bättre
har gjort att personer på kommunen
nu arbetar på ett nytt sätt
med genomförandeplaner.

Men en del brukare är inte nöjda
med det nya sättet.

De tycker att personalen
följer upp målen för ofta.
Det ger stress.

Kommunen ser boendestödet
som **en tillfällig insats**.

Det betyder att det bara ska finnas så länge
som personer behöver det.

För vissa personer ger det också stress.
De behöver stöd hela livet.

Personalen skrev en ny bok om hur de ska arbeta med genomförandeplanerna.

Boendestödet kan bli bättre

Flera personer sa till mig att boendestödet har förändrats så att det **blivit sämre**.

De får mindre stöd och hjälp.
De får inte längre praktiskt stöd med att städa och handla till exempel.

De sa att boendestödjaren bara pratar.
Och att stödet inte utgår från vad de behöver.

Några känner sig övervakade av boendestödjaren.
Det är **stressigt** och gör att de inte mår bra.

Flera berättar att de fått **hemtjänst i stället för boendestöd**.

Det vill de inte ha.

Personalen byts ofta.
De som får stöd är oroliga och stressade över att ta emot okända personer hemma.

De är också oroliga för att bli för duktiga och då förlora sitt boendestöd.

Så här kan det bli bättre

Jag har alltså fått höra att boendestödet uppskattas. Men också att stödet har blivit sämre.

Det är viktigt att fråga flera personer som har boendestöd. Flera behöver vara delaktiga i sitt eget boendestöd.

Boendestödet kan bli bättre om:

- det anpassas efter personernas behov
- stödet blir mer praktiskt igen
- samma boendestödjare kommer hem till samma personer
- boendestödjarna lär sig mer och verkligen lyssnar.

Det blir också bättre om:

- vikarier sätts in vid sjukdom
- stödet även finns på semestern
- det blir lättare att ändra tiderna då personer får boendestöd.

Delaktighet är det viktigaste i mitt arbete

När något förändras är det viktigt
för personer med funktionsnedsättningar
att få information och
känna sig delaktiga i det som händer.

Jag ser att brister i delaktigheten
leder till problem för personer
och kommunens arbete.

När personer får vara delaktiga
i beslut som rör deras liv
kan de må bra
och lösningarna kan bli bättre.

Det finns lösningar
för delaktighet i kommunen.
Varför använder inte kommunen
alltid de lösningarna?

Jag fortsätter att arbeta för att kommunen
ska använda de lösningar som finns.

Det är extra viktigt att:

- den som har behov av stöd tidigt får vara med och bestämma
- Uppsala fortsätter arbetet med att bli en bra kommun för alla med funktionsnedsättning som bor här
- förbättra boendestödet utifrån det jag har skrivit om boendestöd.

Nu är det större fokus på frågorna om delaktighet

Sedan 2025 arbetar jag åt kommunstyrelsen i stället för omsorgsnämnden.

Det innebär att kommunen har ett större fokus på det som jag arbetar med.

Och att alla som arbetar på kommunen ska ha samma mål för att öka delaktigheten för personer med funktionsnedsättningar.

Men mitt arbete är samma som förut.
Jag arbetar alltid självständigt.

Jag påverkas inte och styrs inte
av andra som arbetar på kommunen
eller kommunens politiker.

Jag lyssnar alltid först på dig
som har en funktionsnedsättning
och jag arbetar för att du ska få det stöd
som du behöver från kommunen.